

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS HUISTAAL V3

NOVEMBER 2017

PUNTE: 100

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 6 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:
AFDELING A: Opstel (50)
AFDELING B: Langer Transaksionele Tekste (2 x 25) (50)
2. Beantwoord EEN vraag in AFDELING A en TWEE vrae in AFDELING B.
3. Skryf in die taal waarin jy geassesseer word.
4. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.
5. Jy moet jou werk beplan (bv. 'n breinkartaal/diagram/vloeydiagram/kernwoorde, ens.), redigeer en proeflees. Die beplanning moet VOOR die finale produk gedoen word.
6. Alle beplanning moet duidelik aangedui word en daarna netjies deurgehaal word.
7. Jy moet jou tyd soos volg bestee:
AFDELING A: ongeveer 80 minute
AFDELING B: ongeveer 70 (2 x 35) minute
8. Nommer elke skryfstuk korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
9. Die titel/opskrif word NIE in aanmerking geneem wanneer die woorde getel word NIE.
10. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: OPSTEL**VRAAG 1**

Kies EEN van die volgende onderwerpe en skryf 'n OPSTEL van 400–450 woorde.

- 1.1 Dit was sterk skemer ... [50]
- 1.2 **Die anker(s) in my lewe** [50]
- 1.3 **Weg met byname ... of nie?** [50]
- 1.4 **Wanneer stiltes praat** [50]
- 1.5 **Mars, my (ons) nuwe woning(?)** [50]
- 1.6 Bestudeer die prente hieronder en skryf 'n OPSTEL oor EEN. Skep jou eie titel. Skryf die nommer en jou eie titel neer.

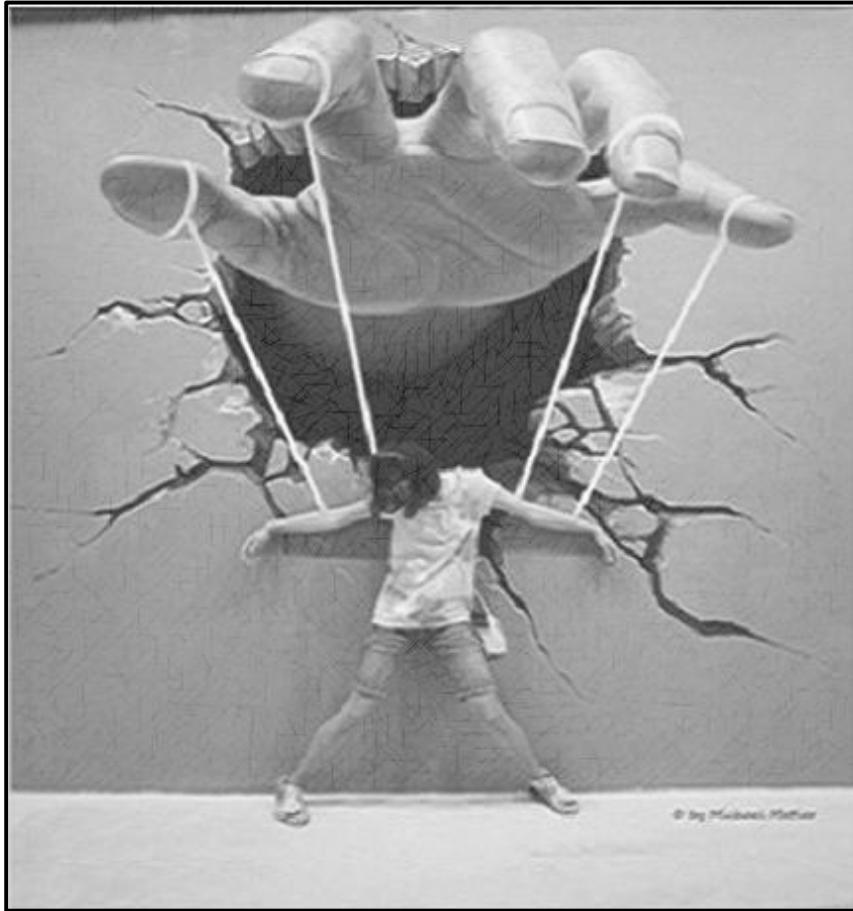
1.6.1

[Bron: <http://i1.wp.com/maroelamedia.co.za>]

[50]

1.6.2

[Bron: <https://za.pinterest.com/explore/street-art/>]

[50]

1.6.3

[Bron: <http://www.freepik.com/free-vector/>]

[50]

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE**VRAAG 2**

Kies TWEE van die volgende onderwerpe en skryf 180–200 woorde oor elk. Skryf die nommers neer.

2.1 INFORMELE BRIEF: VRIENDSKAPLIKE BRIEF

Daar heers onmin in jou huis: jou ouers weier volstrek dat jy gedurende die Desembervakansie saam met jou vriende wegbreek.

Skryf 'n VRIENDSKAPLIKE BRIEF aan jou ouers waarin jy probeer om hulle te oortuig om jou toe te laat om saam met jou vriende weg te breek.

[25]**2.2 FORMELE BRIEF: VERSOEK**

Die plaaslike skool het 'n tekort aan boeke vir die biblioteek/mediasentrum.

Rig 'n VERSOEK aan die voorsitter van die Gemeenskapsforum in jou omgewing waarin jy hom/haar vra om boeke vir die biblioteek/mediasentrum te skenk en so 'n verskil in die leerders se lewens te maak.

[25]**2.3 HULDEBLYK**

Aan die einde van jou skoolloopbaan wil jy graag by 'n geleentheid hulde bring aan 'n weldoener in die gemeenskap wat jou ondersteun het.

Skryf die HULDEBLYK.

[25]**2.4 FORMELE VERSLAG**

Jy moet aan die skoolhoof verslag lewer oor die geslaagdheid van 'n musiekkonsert wat by julle skool aangebied is.

Skryf die FORMELE VERSLAG.

[25]**2.5 KOERANTARTIKEL**

Skryf 'n KOERANTARTIKEL met die opskrif:

Besin eer jy begin: "stuur" maak die lewe suur!

Die doel met die artikel is om leerders van die gevare van sosiale media bewus te maak.

[25]

2.6 ONDERHOUD

Jy het die geleentheid om 'n onderhoud met die Minister van Basiese Onderwys te voer oor die uitdagings wat 'n matriekjaar vir die matrikulant inhou.

Skryf die ONDERHOUD na afloop van die gesprek neer.

[25]

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

AFRIKAANS HUISTAAL V3

NOVEMBER 2017

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 12 bladsye.

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die kandidaat mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. Hy/sy mag enige soort opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die punte soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:	I = Kh = 22
Taal, styl en redigering:	T = Kl = 10
Struktuur:	S = K = 4
Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel).	36

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

- **Inleiding:** Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.
- **Liggaam:** Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.
- **Slot:** Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van 'n verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die opstel saam, terwyl 'n argumenterende en beredeneerde opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

VRAAG 1**RIGLYNE**

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die kandidaat se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande memorandum) mag nie as bindend beskou word nie. Die kandidaat bied dus enige soort opstel aan, soos **byvoorbeeld**:

1.1 Dit was sterk skemer ...

Hierdie onderwerp kan lei tot verskeie interpretasies wat onder andere **verhalend**, **bespiegelend** of **beskrywend** kan wees. 'n **Verhaal** sal op hierdie onderwerp as tema fokus. Die onderwerp kan ook tot 'n spannende verhaal lei. By 'n **bespiegelende** interpretasie kan die leerder die figuurlike skemerte in die mens se lewe bespreek. Indien die kandidaat skryf oor die beleving van die skemerte, kan dit as 'n **beskrywende** opstel aanvaar word. [50]

1.2 Die anker(s) in my lewe

Die kandidaat kan die ankers wat hy/sy kosbaar ag, **beskryf**. As **verhaal** kan die kandidaat skryf oor hoe 'n anker/verskillende ankers 'n verskil in sy/haar lewe/besluit gemaak het. Die kandidaat kan 'n **bespiegelende** opstel skryf waarin die emosies en sinsbeleving van die mens t.o.v. bepaalde ankers besin word. Daar kan ook **geargumenteer** word of dit steeds vir die deursneemens belangrik is om ankers te hê; argumente kan aangevoer word oor watter ankers die belangrikste is. [50]

1.3 Weg met byname ... of nie?

Hierdie onderwerp leen hom tot die skryf van 'n **argumenterende** of **beredeneerde** opstel waar die kandidaat hom/haar uitspreek of dit sy of haar reg of voorreg is om ander persone byname te noem of om deur ander op 'n bynaam genoem te word. In 'n **verhalende** opstel sal die kandidaat die gebeure wat gelei het tot die verkryging van 'n bynaam kan aanbied. Die emosies rondom die dra of invloed van byname kan ook in 'n **bespiegelende** opstel bespreek word. [50]

1.4 Wanneer stiltes praat

Die kandidaat kan 'n **beskrywende/bespiegelende opstel** aanbied oor 'n tyd van afsondering in stilte of gebeure/tonele oproep waar afsondering as 'n helingsproses gedien het. As **verhalende opstel** kan gebeure in 'n eilandsituasie of 'n tydperk van gevangeneskap vertel word. As **beredeneerde** of **argumenterende opstel** kan die kandidaat redeneer oor die meriete van absolute stilte of die nadeel daarvan. Is dit so dat selfs stilte soms 'n antwoord kan skree? [50]

1.5 **Mars, my (ons) nuwe woning(?)**

Die kandidaat kan die opstel as 'n **verhalende** opstel aanbied. Verhale oor gebeurtenisse of ervarings of handeling wat die kandidaat ondervind het in die ruimte na Mars of die uitdagings om van Mars 'n woonplek te maak, kan vertel word. As 'n kandidaat 'n **beskrywende** opstel aanpak, kan handeling of gebeure wat deel van die Mars-ervaring is, beskryf word. As **argumenterende** of **beredeneerde** opstel kan die kandidaat argumente of redes aanvoer waarom die verkenning van nuwe planeet belangrik is, al dan nie. Die kandidaat kan ook **bespiegel** oor reise na vreemde plekke, soos Mars, en die gepaardgaande aanpassings. Mars kan ook simbolies van 'n vreemde, eksotiese woonplek wees.

[50]

1.6

1.6.1 **Reistasse**

Die kandidaat kan 'n **verhalende** opstel skryf waarin hy/sy vertel van 'n reiservaring. In 'n **beskrywende** opstel kan die kandidaat skryf oor verskillende soorte reise, tasse (letterlik en figuurlik) of houers/sakke. As **bespiegelende** opstel kan die kandidaat besin oor die waarde van die lewensreis wat die mens onderneem. Die kandidaat kan ook oor die waarde van reis om jou lewensuitkyk te verbreed, **redeneer/argumenteer**.

[50]

1.6.2 **Persoon vasgevang deur die beheer van iemand anders se hand**

'n **Verhalende opstel** kan die storie vertel van iemand wat jare lank deur ander gemanipuleer is/word (totdat die toutjies eendag geknip is). 'n **Beskrywende opstel** kan handel oor die gevaar daarvan as ander jou lewe beheer en hulle van jou 'n afdruk van hulle wil maak./insidente en/of mense wat jou in hulle mag vasvang. Kandidaat kan **bespiegel** oor die grense van ander se invloed op jou lewe en hoe maklik jy die prooi van 'n manipuleerder kan raak, ook hoe jy 'n gevangene van jou eie doen en late kan wees. **Argumenterend/Beredeneerd** kan daar gekyk word na die gevaar van die invloed van ander mense op jou lewe en faktore wat jou na ander se pype laat dans.

[50]

1.6.3 **Hande wat die aarde vashou**

In 'n **beskrywende opstel** kan die kandidaat op die skepping fokus op en/of aantoon hoe negatief/positief die mens se invloed daarop is./hoe daar tóg mense is wat alles in hulle vermoë doen om die natuur/die aarde te beskerm en te bewaar. Die kandidaat kan 'n **verhalende opstel** aanbied wat handel oor sy/haar bewuswording van die skoonheid in die skepping/agteruitgang in die natuur. Indien die kandidaat **argumenteer** oor moontlikhede om die aarde te red, kan die skryfstuk as 'n **argumenterende opstel** slaag. Daar kan ook argumenteer word dat die mens die oorsaak is van aardverwarming en die vreemde natuurverskynsels wat deesdae ervaar word. 'n **Bespiegelende** opstel kan die goeie en slegte tye van die mens se interaksie met die aarde bepeins.

[50]

SOORTE OPSTELLE:**VERHALENDE OPSTEL**

Dit is 'n interessante vertelling van 'n storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word ('n storie of gebeurtenis).
- 'n Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, dit oortuig en ontwikkel logies, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- 'n Treffende inleiding wat die leser boei, word aangebied.
- 'n Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en 'n goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, 'n eie beleving en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot 'n verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word gedoen deur die konnotasie en nie die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om 'n gebalanseerde gesigspunt van beide kante van 'n argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot 'n spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

Hou die volgende in gedagte:

- Die opstel handel oor 'n onderwerp waarvoor standpunt, alreeds tydens die inleiding, ingeneem word.
- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- 'n Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat aansluit by die inleiding, gemaak. Die slot gee 'n sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELENDENDE OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink 'n idee/leuenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor 'n droom of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is 'n definitiewe struktuur, maar 'n gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie 'n gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het 'n spesifieke mening en argumenteer daarvoor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- 'n Eie mening word op 'n baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- 'n Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van 'n saak word enduit volgehou.
- 'n Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet 'n duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste teks nagesien.

RIGLYNE

Dui aan die einde van die skryfstuk die punte soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud, beplanning en formaat:

I = K = 10

Taal, styl en redigering:

T = G = 6

Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks). **16**

Dra die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

VRAAG 2

Kandidate kies TWEE van die opdragte en skryf skryfstukke van 180–200 woorde elk.

2.1 VRIENDSKAPLIKE/INFORMELE BRIEF

Die brief is 'n poging om die onmin in die huis op te klaar as die skrywer sy/haar ouers probeer oortuig om hom/haar toe te laat om gedurende die Desembervakansie saam met vriende weg te breek.

Hou die volgende in gedagte:

- Gebruik informele taal, register en styl.
- Die skrywer moet sy/haar ouers oortuig dat hy/sy die Desembervakansie saam met vriende mag wegbreek.
- Skryf in beskrywende, maar eenvoudige taal.
- Skryf logies en volgens 'n spesifieke doel.
- Daar moet 'n inleiding, liggaam en slot wees.
- Die adres en die datum moet bo-aan verskyn.
- Na die skrywer se adres volg 'n informele aanhef.
- Sluit die brief informeel/semiformeel af, gevolg deur die skrywer se naam.

[25]

2.2 FORMELE BRIEF: VERSOEK

Die brief handel oor 'n versoek aan die Gemeenskapsforum om boeke aan 'n skool se biblioteek/mediasentrum te skenk.

Hou in gedagte:

- Die formaat is formeel.
- Daar moet twee adresse, 'n aanhef, 'n inhoudsopskrif en 'n gepaste afsluiting wees.
- Die inhoud moet handel oor die versoek aan die Gemeenskapsforum om boeke aan 'n plaaslike skoolbiblioteek te skenk.

- Die styl is saaklik, maar hoflik.
- Die struktuur moet goeie paragraafbou insluit.
- Eenvoudige, direkte taal is nodig, maar in 'n formele register.
- Die brief moet formeel afgesluit word en die skrywer se titel, voorletters en van moet gegee word.

[25]

2.3 HULDEBLYK

Die kandidaat lewer 'n huldeblyk oor die persoon wat hom/haar finansiëel/emosioneel/intellektueel in sy/haar skoolloopbaan ondersteun het. Dit moet dus duidelik blyk dat die persoon 'n belangrike rol in die spreker se lewe vervul (het). Die kandidaat kan verwys na sy/haar verbintenis met die persoon, die lesse wat hy/sy van dié persoon geleer en in watter mate die weldoener sy/haar lewe in 'n positiewe rigting gestuur het.

Hou in gedagte:

- Die volgende belangrike inligting word in 'n huldeblyk gegee:
 - naam en van van die weldoener.
 - gebeure en staaltjies oor die weldoener se bydrae word gegee.
 - persoonlike herinneringe kan gegee word.
- Die leser moet 'n duidelike beeld van die weldoener en sy dae kan vorm.
- Die styl moet by die geleentheid en die gehoor pas.
- Vermoed sentimentaliteit.
- Gebruik kort, bondige sinne.
- Die inhoud van die huldeblyk moet in paragrawe aangebied word.

2.4 FORMELE VERSLAG

Die verslag fokus op die wie, wat, waar, wanneer en hoe asook die positiewe en negatiewe van die musiekkonsert wat by die skool aangebied is.

Hou in gedagte:

- Dink na oor 'n titel, inleiding (agtergrond, doel en omvang), die inhoudsgedeelte (Wie? Hoekom? Waar? Wanneer? Wat? Hoe?), samevatting/slot, aanbevelings, verwysings.
- Beplan, versamel en organiseer inligting; skryf oor feite.
- Gebruik semiformele of formele taal, register en styl.
- Die kandidaat kan gebruik maak van:
 - teenwoordige tyd;
 - selfstandige naamwoorde
 - die derdepersoon;
 - feitlike beskrywing;
 - tegniese woorde en frases; en
 - semiformele/formele, onpersoonlike taal

[25]

2.5 KOERANTARTIKEL

Die artikel handel oor die misbruik van sosiale media.

Hou die volgende in gedagte:

- Stel die feite kortliks en akkuraat.
- Belangrike en relevante feite moet objektief gegee word.
- 'n Subtitel kan gegee word.
- Menings van kundiges oor hierdie onderwerp kan gegee/gebruik word.
- Die gevolge wat misbruik van sosiale media vir die gebruiker inhou, kan uitgewys word.

[25]

2.6 ONDERHOUD

Die onderhoud met die Minister van Basiese Onderwys kan in dialoog- of in artikelformaat aangebied word.

Hou die volgende in gedagte:

Dialoogformaat

- Twee mense voer 'n gesprek.
- Spreekbeurt vind plaas in die orde waarin die gesprek gevoer word en vanuit die spreker se perspektief.
- Elke nuwe spreekbeurt word op 'n volgende reël geskryf.
- Gebruik 'n dubbelpunt na die naam van elke spreker.
- Ekstra inligting word tussen hakies aangedui, bv.
Anna: *(met dringendheid)* Ek sal dit .../Anna *(met dringendheid)*: Ek sal dit ...
- 'n Scenario kan geskep word voordat die dialoog/onderhoud geskryf word.

Artikelformaat

- Die opskrif moet aantreklik en interessant wees.
- Die styl moet persoonlik wees en direk tot die leser spreek.
- Die artikel moet belangstelling wek en die leser boei.
- Soos vir resensies, is daar is geen vaste formaat vir artikels nie.

[25]

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0–50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in 'n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in 'n hoë en lae vlak beïnvloed nie.

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD & BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks 30 PUNTE	Hoë vlak	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting -Idee is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke -Uitsonderlike organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons baie goed; getuig van vaardigheid -Idee heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid -Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend -Idee redelik samehangend en oortuigend -Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Wisselvallige samehang in respons -Idee onduidelik, nie oorspronklik nie -Min bewys van organisasie en samehang	-Respons heeltemal irrelevant -Idee deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie -Vaag en herhalend -Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van 'n opstel ontbreek -Idee intelligent en volwasse -Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons goed; getuig van vaardigheid -Idee relevant, interessant -Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid -Idee redelik samehangend en oortuigend -'n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	-Respons is grootliks irrelevant. -Idee begin los staan en kan verwarrend wees -Skaars 'n bewys van organisasie en samehang	-Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie -Heeltemal irrelevant en ontoepaslik -Deurmekaar en geen fokus nie

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE] (vervolg)

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling 15 PUNTE	Hoë vlak	14–15	11–12	8–9	5–6	0–3
		-Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend -Toon retories treffend en effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Knap gedaan	-Toon, styl, register en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik effektief en 'n deurlopende gepaste toon word gebruik -Grammatika en spelling grootliks foutvry -Baie goed gedaan	-Toon, register, styl en woordeskat gepas vir doel, gehoor en konteks -Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra -Toon is gepas -Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	- Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks -Taalgebruik baie basies -Toon en woordkeuse skaars toepaslik -Baie beperkte woordeskat	-Taal onverstaanbaar --Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks nie -Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak	13	10	7	4	
		-Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief -Grammatika en spelling feitlik foutvry -Baie goed tot knap gedaan	-Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief -Toon gepas en effektief -Enkele foute in grammatika en spelling -Goed gedaan	-Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk -Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	-Taalgebruik onvoldoende -Weinig indien enige sinsverskeidenheid -Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie 5 PUNTE		5	4	3	2	0–1
		-Uitstekende ontwikkeling van onderwerp -Uitsonderlike detail -Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	-Logiese ontwikkeling van details -Samehangend -Sinne en paragrawe logies en toon variasie	-Relevante detail ontwikkel -Sinne en paragrawe goed gekonstrueer -Opstel maak nog sin	-Sommige punte geldig -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nog effens sin	-Noodsaaklike punte ontbreek -Sinne en paragrawe foutief -Opstel maak nie sin nie

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING & FORMAAT Respons en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks 15 PUNTE	13–15 -Respons uitsonderlik, bo verwagting -Idee intelligent en volwasse -Grondige kennis van kenmerke van die soort teks -Skryfwerk behou fokus -Samehang in inhoud en idees -Idee behoorlik uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste en akkurate formaat	10–12 -Respons baie goed en demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks -Behou fokus – geen afwyking nie -Samehang in inhoud en idees; baie goed uitgebrei met detail wat die onderwerp ondersteun -Gepaste formaat met onbeduidende foute	7–9 -Respons voldoende en toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks -Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings -Redelike samehang in inhoud en idees -Sommige detail ondersteun die onderwerp -Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute	4–6 -Basiese respons toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks -Aanduiding van fokus, maar met afwykings -Inhoud en idees nie altyd samehangend nie -Min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas -Kritiese foute begaan	0–3 -Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie -Betekenis onduidelik met groot afwyking -Geen samehang in idees en inhoud nie -Baie min detail ondersteun die onderwerp -Nodige reëls van formaat nie toegepas nie
TAAL, STYL & REDIGERING Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks; Taalgebruik en konvensies; Woordkeuse; Punktuasie en spelling 10 PUNTE	9–10 -Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer -Feitlik foutloos	7–8 -Toon, register, styl en woordeskat baie geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer -Baie goeie woordeskat -Oorwegend foutloos	5–6 -Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel, gehoor en konteks -Enkele grammatikafoute -Voldoende woordeskat -Foute belemmer nie betekenis nie	3–4 -Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks -Grammatika onakkuraat met etlike foute -Basiese woordeskat -Betekenis belemmer	0–2 -Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie -Besaa met foute en verward -Woordeskat nie geskik vir doel nie -Betekenis ernstig belemmer